

Πώς βλέπουμε

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

‘Ο Σολωμός ήταν, στά ξημερώματα της νεοελληνικής ζωής, όταν το άκατάλυτο Φως της ελληνικής Ψυχής και του ελληνικού Λόγου πάλευε να βγει από μια καταιγίδα αιώνων, το οὐράνιο τόξο, που αποκάλυψε και πάλι έναρμονισμένες τις βασικές αποχρώσεις αυτού του Φωτός. Πιστεύω, ότι θα πρέπει να στρέφουμε και σήμερα και πάντα τα μάτια μας στον Σολωμό, για να μη χαθούν μέσα μας οι αποχρώσεις αυτές, που δεν κινδυνεύουν τόσο από το σκοτάδι (αυτό έρχεται και παρέχεται σαν την κάθε νύχτα), όσο από το πολύ άφ’ηρημένο — άσχετο με τον ελληνικόν ό- ριζοντα — φως των τωρινών και έρχόμενων καιρών.

ΝΙΚΟΣ ΕΓΓΟΝΟΠΟΥΛΟΣ

‘Ο ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ είναι, για μένα, ένας από τους μεγαλύτερους ποιητές των αιώνων. ‘Ο ΣΟΛΩΜΟΣ (ό πρώτος), ό BAUDELAIRE και ό HOLDER- LIN με συνοδεύουν, ανελλιπώς, από τα παιδικά μου χρόνια ίσαμε σήμερα. Κατόπιν άγάπησα τον LAUTREAMONT, τον ΚΑΒΑΦΗ, τον ΚΑΡΥΩΤΑΚΗ, τον APOLLI- NAIRE. ‘Ο ΣΟΛΩΜΟΣ, όμως παραμένει πάντα, φυσικά, ό πρώτος.

“Οτι κι’ αν έγραψε ό ΣΟΛΩΜΟΣ είναι κι’ ένα άριστούργημα. Άπ’ τη νεανι- κή του περίοδο μέχρι το κορύφωμα της παραγωγής, του, αλλά και τα σατυρικά του, τα πεζά του, οι έπιστολές του, είναι, κυριολεκτικά, θαύματα. Ακόμα κι’ οι Ιταλικές δοκιμές του, που θέβαινα σκόπευε τελικά να τις μεταπλάση και να τις ολοκληρώση στα ελληνικά.

Τώρα, αν έγραφε αυτές τις σκληρές παρατηρήσεις, για τους ίδιους του τους στίχους, στα περιθώρια των εκδοθέντων ύμνων του, αυτό δεν πρέπει ποσώς να μας έπηρεάζη. Αντίθετα μας πείθει για τη δίψα που είχε, ό μέγας αυτός καλλιτέχνης, για μια περαιτέρω τελειοποίηση των ήδη απόλυτα τέλειων έπιτευγμάτων του.

Πιστεύω πως, αυτοί που φέγουν το σολωμικό έργο για τον «άποσπασματικό» (;) χαρακτήρα του, δεν ξέρουν τι λένε. Το κάθε κείμενο του ΣΟΛΩΜΟΥ είναι πλήρες, ολοκληρωμένο, αυτοτελές. Και στον πιο απομεμονωμένο ακόμα στίχο του, άφθονον έννοιες, στοχασμοί, αισθήματα.

‘Ο ΣΟΛΩΜΟΣ δεν είναι μόνο ό μεγάλος Ποιητής. Είναι και ό μεγάλος “Ελ- λην. Γνώρισε την Ιταλία και τις έμορφιές της από παιδί! Όμως ό νοός του εΐτανε μόνο και πάντα στην Ελλάδα, μόλις το μπόρεσε, επέστρεψε στην γενέτειρα, για να μην εγκαταλείψη ποτέ πιά την Έφτάνησο. Η ψυχή του δονούσε με κάθε τι το έλλη- νικό και ό βαθύς, ό μεγαλοφυής χειρισμός του της γλώσσας μας μαρτυράει τι έκλει- νε μέσα στην ψυχή του. Αύτη ή φράση του: “CHIUDI NELLA TUA ANIMA LA GRECIA: (Ο ALTRA COSA) ...”, που μάς περιέσωσε ό Καιροφύλας, κρύβει έναν ό- λόκληρο κόσμο. «ΚΛΕΙΣΕ ΜΕΣ ΣΤΗΝ ΨΥΧΗ ΣΟΥ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: (Ή ΟΤΙΔΗ-